

Kunstbeoefening, inclusief

Kunstbeoefening door mensen
met een beperking

Jaarprogramma Special Arts 2009

Special Arts

Postbus 125, 3940 AC Doorn
bezoekadres: Stamerweg 22
Telefoon: 0343 420444
E-mail: info@specialarts.nl
www.specialarts.nl

Colofon

Titel: Jaarprogramma 2009 Special Arts
Auteur: Klaaske de Vos
Opmaak: Tine Veldhuizen

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Leeswijzer	7
Hoofdstuk 1 – Professionalisering	9
Hoofdstuk 2 – Projecten	13
Hoofdstuk 3 – Kunstuitleen	15
Hoofdstuk 4 – Relatiegeschenken en merchandising	18
Hoofdstuk 5 – Marketing en communicatie	19
Hoofdstuk 6 – Organisatie	20
Hoofdstuk 7 – Financiën	25
Hoofdstuk 8 – Schematisch jaarprogramma	27

Inleiding

Marijke Vlaar, *Theatre*, Olieverf,
18x24 cm

Foto: Gerard van Rossum

Voor u ligt het jaarprogramma 2009 van Special Arts. Met dit programma wordt vormgegeven aan het tweede jaar van uitvoering van het meerjarenbeleid "Professionaliseren en profileren" van Special Arts. Het beleid dat tot stand kwam na samengaan van de drie stichtingen Art as Well, K4 en VSAN in januari 2008 en dat vanaf maart 2008 wordt uitgevoerd onder leiding van een nieuwe directeur.

Deels zal het programma in 2009 een voortzetting zijn van de ingezette koers, zoals verwoord in het meerjarenbeleid 2008-2010. Deels zal er een lichte accentverschuiving zichtbaar zijn.

De continuïteit blijkt vooral uit de aandacht voor kwaliteit van de kunstuitingen van kunstenaars met een handicap en de ondersteuning die Special Arts geeft bij het verkrijgen van erkenning ervan. Tevens uit het feit dat Special Arts zich profileert als de dragende organisatie voor integratie van kunstenaars met een handicap.

Een lichte accentverschuiving blijkt uit de aandacht voor kunstbeoefening door mensen met een handicap. Special Arts werpt zich niet alleen op als een stichting die kunstenaars met een handicap ondersteunt bij hun ontwikkeling, maar tevens als de organisatie die alle mensen met een handicap stimuleert om aan kunst te doen, als amateur, ten behoeve van hun persoonlijke ontwikkeling of als vrijetijdsbesteding.

Dat leidt tot de volgende aangescherpte doelstellingen:

- Special Arts wil bereiken dat mensen met een handicap zoveel mogelijk participeren aan kunstbeoefening, zowel in het reguliere als het specifieke circuit.
- Special Arts wil bereiken dat kunstenaars met een beperking hun talenten kunnen ontwikkelen.
- Special Arts is een kenniscentrum ten behoeve van de kunstbeoefening van mensen met een handicap.

Om die doelstellingen te bereiken onderneemt Special Arts een aantal activiteiten. Het gaat om de volgende activiteiten.

- Activiteiten in het kader van professionalisering
- Projecten
- Activiteiten in het kader van de kunstuitleen
- Activiteiten in het kader van relatiegeschenken en merchandising
- Activiteiten in het kader van de communicatie
- Activiteiten om de organisatie te optimaliseren.

Deels zijn deze activiteiten al in 2008 uitgezet. Dat geldt voor de activiteiten in het kader van de professionalisering, namelijk het ontwikkelen van een positie

als kenniscentrum. Dat gebeurt door enerzijds het deelnemen aan het onderzoek Kunst Inclusief, dat op initiatief van Special Arts wordt uitgevoerd. Anderzijds door het uitbouwen van activiteiten om als kenniscentrum zichtbaar te zijn voor organisaties die zich bezighouden met kunst door mensen met een handicap; tevens om het kenniscentrum steeds beter toe te rusten die rol te vervullen.

In dit proces zullen de contacten met de ateliers en theatergezelschappen intensiever worden. Tevens zal Special Arts een rol spelen bij de ontwikkeling van een taalwerkplaats, in het kader van poëzie als kunstdiscipline. Het tijdschrift (p)art zal meer gaan functioneren als een platform voor ontwikkelingen met betrekking tot kunstbeoefening door mensen met een handicap. Ook de nieuwsbrief Special Arts, die vanaf 2008 is verschenen, zal hieraan aandacht besteden.

Continuïteit is er ook ten aanzien van de projecten. Deze zijn in 2008 geformuleerd en zullen in 2009 worden ontwikkeld en/of uitgevoerd. Twee daarvan zijn als activiteit in het meerjarenbeleid "Professionaliseren en profileren" genoemd, de Special Arts Award (als voortzetting van de K4 Award) en Het Gedicht. Daarnaast heeft Special Arts het project "Kunst ontmoet Kunst" geformuleerd, de jubileumtentoonstelling, waarin kunst van kwaliteit, gekozen door reguliere kunstenaars, wordt getoond.

Een belangrijke activiteit blijft de kunstuitleen. Belangrijkste doelstelling hiervan is om het werk van mensen met een handicap onder de aandacht te brengen van een breed publiek. Om dat zo goed mogelijk te doen, gaan we verder met het verbeteren van de kwaliteit van de collectie. Tevens willen we meer mensen interesseren voor deze kunst.

Om recht te doen aan het kunstenaarschap van mensen met een handicap willen we ons richten op collectievorming. Met een eigen collectie kan Special Arts nog meer laten zien dat ook mensen met een handicap kunstenaar kunnen zijn. Daarom zullen die kunstwerken die voldoen aan de criteria van outsider art door Special Arts worden aangekocht. In 2009 zal daar een bescheiden begin mee worden gemaakt.

Vanwege het feit dat Special Arts de staande organisatie zelf wil financieren, zal meer aandacht besteed worden aan verkoop van relatiegeschenken en merchandising.

Onze communicatie verdient veel aandacht. De communicatiemiddelen zijn verouderd en de wijze waarop er gebruik gemaakt wordt van de middelen, kan worden uitgebreid en verbeterd. Daartoe wordt een communicatieplan ontwikkeld, dat een bijlage is bij dit jaarplan.

Daarnaast wil de stichting de ingezette kwaliteitsverbetering van de eigen organisatie continueren. Dat betekent dat het vrijwilligersbeleid verder ontwikkeld wordt en dat het vrijwilligersbestand wordt uitgebreid.

De huisvesting is nog steeds een bron van zorg. De activiteiten van Special Arts vragen om een andere locatie, waar de kunst onder de aandacht van een breder publiek kan worden gebracht. Dit ook omdat de kunstuitlen inmiddels zo omvangrijk is dat ze niet meer voldoende tot haar recht komt in de te krappe ruimte in Doorn. In 2009 zal een andere locatie worden gezocht en hopelijk ook gevonden.

Last but not least: de financiën. Hoe wij een ander willen financieren, leest u in het laatste hoofdstuk.

We wensen u veel plezier bij het lezen van dit jaarprogramma en horen graag uw reactie.

Diana Monissen, Voorzitter Special Arts

Leeswijzer

Nicolle Meijlink, *Struktuur 5 (1/6)*, Ets,
42x30 cm

Foto: Gerard van Rossum

Achter elkaar treft u in dit jaarprogramma aan:

- Hoofdstuk 1 - Professionalisering
- Hoofdstuk 2 - Projecten
- Hoofdstuk 3 - Kunstuitleen
- Hoofdstuk 4 - Relatiegeschenken en merchandising
- Hoofdstuk 5 - Marketing en communicatie
- Hoofdstuk 6 - Organisatie
- Hoofdstuk 7 - Financiën
- Hoofdstuk 8 - Schematisch jaarprogramma

Toelichting

Per hoofdstuk geven we kort de stand van zaken aan. Tevens dat wat het aankomende jaar centraal staat. Zo mogelijk is een concrete doelstelling geformuleerd. Hieronder een overzicht van die concrete doelstellingen.

In hoofdstuk 1 en 2 vindt u activiteiten die niet onder de staande organisatie vallen. Deze activiteiten worden zoveel mogelijk bekostigd door middel van financiering van derden. In hoofdstuk 3, 4, 5 en 6 activiteiten die wel horen tot de staande organisatie.

Op dezelfde wijze is de begroting 2009 opgebouwd.

Samenvatting concrete doelstellingen 2009

Het streven is om aan het eind van het jaar 2009:

t.a.v. het kenniscentrum:

- Met 120 ateliers een intensieve relatie te hebben
- Met 20 taalcentra een relatie te hebben
- Na afloop van Het Gedicht de basis te hebben gelegd voor een landelijke taalwerkplaats verstandelijk gehandicapten
- Contact te hebben met 20 theatergezelschappen
- Een start gemaakt te hebben voor de organisatie van een studiedag theater in 2010
- Een inventarisatie te hebben van met Special Arts vergelijkbare organisaties in de ons omringende landen

t.a.v. projecten:

- Het wedstrijddeel van de Special Arts Award te hebben uitgevoerd en de tentoonstelling te hebben voorbereid
- Het Gedicht voor het deel van de workshops te hebben uitgevoerd en de presentatie te hebben voorbereid
- De fondsen voor Kunst ontmoet Kunst te hebben verworven en een begin met de organisatie te hebben gemaakt

t.a.v. de kunstuitleen:

- Er een plan van aanpak werving klanten kunstuitleen te hebben
- Een gemiddelde uitleen van 1500 werken te hebben
- Alle kunstwerken gefotografeerd te hebben en zo zichtbaar te doen zijn voor het publiek

t.a.v. relatiegeschenken:

- Er een plan van aanpak werven klanten relatiegeschenken is
- 50% meer inkomsten uit relatiegeschenken en merchandising te hebben dan in 2008

t.a.v. communicatie:

de volgende nieuwe communicatiemiddelen te hebben:

- Website
- Algemene folder Special Arts
- Commerciële folder Special Arts

t.a.v. de eigen organisatie: De reorganisatie afgerond te hebben

- Minimaal twee nieuwe inhoudelijk deskundigen ten behoeve van (p)art te hebben
- Een andere eindredacteur te hebben
- Onderzocht te hebben of verhuizing mogelijk is en welke opties er zijn
- Een vrijwilligersbeleid te hebben
- Een plan werving vrijwilligers te hebben

t.a.v. de financiën:

- Fondsen te hebben voor minimaal twee grote projecten en communicatiemiddelen
- Minimaal 25% meer donateurs te verkrijgen
- Meer bekendheid te hebben bij notarissen

Hoofdstuk 1 - Professionalisering

Inleiding

Onder de noemer “professionalisering” werken we aan de doelstelling om door mensen met een handicap, zowel in het reguliere (gesubsidieerde) als in het specifieke circuit te stimuleren aan kunst te doen en de kwaliteit ervan te verbeteren. Dat gebeurt enerzijds het deelnemen aan het onderzoek Kunst Inclusief, dat vanaf september 2008 op initiatief van Special Arts wordt uitgevoerd. Anderzijds door het uitbouwen van activiteiten om als kenniscentrum zichtbaar te zijn voor organisaties die zich bezighouden met kunst door mensen met een handicap en het kenniscentrum steeds beter toe te rusten die rol te vervullen.

Het zichtbaar worden betekent dat Special Arts systematisch relaties zal gaan opbouwen met theatergezelschappen en met organisaties die zich bezighouden met kunstzinnige taalvorming. De relaties met ateliers zullen worden versterkt door middel van diverse activiteiten.

Professionalisering betekent ook de blik naar buiten, om zo in contact te komen met ontwikkelingen elders, ook internationaal.

1.1 Kunst Inclusief

Special Arts is initiatiefnemer van het onderzoek Kunst Inclusief, dat door de Hogeschool Utrecht en de Hogeschool Arnhem/Nijmegen wordt uitgevoerd in samenwerking met partners uit de zorg en de kunst. Doel van het onderzoek is om de kunstparticipatie van mensen met een handicap te vergroten, zowel in het reguliere als in het specifieke (zorg)circuit. Tevens om de kwaliteit van de begeleiding ervan te verbeteren. Het onderzoek wordt uitgevoerd in de periode van september 2008 tot en met september 2010.

Het onderzoek bestaat in 2009 uit de volgende stappen:

- Uitvoeren van een inventariserend onderzoek onder 180 ateliers en 200 centra voor de kunsten.
- Uitvoeren van een mondelinge enquête onder een aantal ateliers en centra voor de kunsten
- Studiedag in juni 2009
- Uitzetten van de good practices onder de vier ateliers en drie centra van de kunsten die partners zijn in het onderzoek

Door Special Arts wordt op de volgende wijzen een bijdrage geleverd aan de uitvoering van het onderzoek.

- De directeur van Special Arts is voorzitter van de stuurgroep
- Eén medewerker levert bijdragen aan het ontwikkelen van het landelijk inventariserend onderzoek
- Eén medewerker neemt deel aan de bijeenkomsten van de ontwikkelwerkplaatsen
- Drie medewerkers nemen deel aan landelijke studiedagen

Carlo Ettore di Marzio, *Schoolklas*,

Acryl, 40x50 cm

Foto: Gerard van Rossum

- Twee medewerkers nemen deel aan drie landelijke bijeenkomsten van regionale werkplaatsen (good practices).

1.2 Special Arts zichtbaar als kenniscentrum

1.2.1 Zichtbaarheid voor ateliers

Special Arts heeft inmiddels een goede relatie met 80 ateliers. Er wordt met deze ateliers samengewerkt m.b.t. de kunstuitleen en m.b.t. andere activiteiten. De ateliers zien Special Arts als een doorgeefluik van expertise en als aanspreekpunt voor vragen en problemen.

Daarnaast heeft de stichting contact met circa 100 andere ateliers. Hiermee heeft Special Arts een beginnende relatie, er is nog niet veel samenwerking.

Het streven is om aan het eind van het jaar 2009 met 120 ateliers een intensieve relatie te hebben.

1.2.2 Zichtbaarheid voor taalcentra en ontwikkelen taalwerkplaats

In het kader van "Het Gedicht" gaat Special Arts met Cordaan werken aan de totstandkoming van een taalwerkplaats om de taalvorming door middel van het werken met creatieve taalmiddelen te verbeteren.

De taalwerkplaats moet functioneren als een landelijk expertisecentrum, waar begeleiders van mensen met een handicap, die deelnemen aan taalworkshops of aan de taalactiviteiten van een DagActiviteitenCentrum, hun competenties kunnen vergroten, zowel inhoudelijk als procesmatig.

Er wordt samengewerkt met twee andere partners bij het ontwikkelen van de taalwerkplaats: Kunstenaars&CO en de uitgeverij De Stiel.

In het kader van het project "Het Gedicht" dat samen met de zorginstelling Cordaan wordt uitgevoerd in 2009 (zie Projecten) wil Special Arts zichtbaar worden voor de taalcentra, verbonden aan DagActiviteitenCentra.

Het streven is om aan het eind van het jaar 2009 met 20 taalcentra een relatie te hebben.

Tevens is het streven om na afloop van "Het Gedicht" de basis te hebben gelegd voor een landelijke taalwerkplaats verstandelijk gehandicapten.

Theater Maatwerk

©foto Dick Frederiks - burosolo.nl

1.2.3 Zichtbaarheid voor theatergezelschappen

In 2009 zullen de contacten met de theatergezelschappen intensiever worden. De middelen die daarvoor ingezet worden zijn als volgt. Er is vanaf begin januari een redacteur theater betrokken bij (p)art, waardoor er per kwartaal aandacht besteed zal worden aan theater.

Er zal door middel van een mailing naar DagActiviteitenCentra een inventarisatie worden gemaakt van theatergezelschappen voor mensen met een beperking.

Er zal een start worden gemaakt voor een studie/ontmoetingsdag tussen begeleiders van theatergroepen in 2010, die in 2009 zal worden voorbereid.

Het streven is om in 2009 contact te hebben met 20 theatergezelschappen.

Studiedag theatergezelschappen

In 2010 zal er een eerste ontmoeting met begeleiders theatergezelschappen worden georganiseerd. Doel van deze dag is om begeleiders met elkaar kennis te laten maken. Tevens om kennis uit te wisselen en om vorm te geven aan continuïteit daaraan. Dit alles met het doel om de kwaliteit van deze kunstdiscipline te verbeteren.

De ontwikkeling van deze ontmoetingsdag vindt plaats in 2009, de uitvoering ervan in 2010.

1.2.4 Zichtbaar door middel van publicaties

Special Arts wil zich door middel van (p)art en een nieuwsbrief profileren als kenniscentrum.

Het kwartaalblad (p)art zal vooral gaan functioneren als een platform voor ontwikkelingen met betrekking tot kunstbeoefening van mensen met een handicap. Het richt zich in de eerste plaats op de begeleiders die zich bezighouden met kunstbeoefening door mensen met een handicap.

In (p)art zal in elk geval aandacht worden besteed aan:

- Werkwijzen binnen atelier
- Werkwijzen binnen theatergezelschap
- Werkwijzen binnen taalcentrum
- Ontwikkelingen met betrekking tot onderzoek
- Ontwikkelingen met betrekking tot kunstbeoefening in het reguliere en specifieke circuit

Daarnaast zullen de oude rubrieken blijven bestaan, zoals "nieuw in de collectie", "visie op", "kunstenaar in de schijnwerper" en agenda.

De nieuwsbrief is in juli 2008 voor het eerst uitgebracht. De nieuwsbrief zal vanaf 2009 twee maal per jaar verschijnen, in januari en in juli. Deze wordt vanaf 2009 digitaal verstuurd.

In de nieuwsbrief wordt aandacht besteed aan alle ontwikkelingen/nieuws rond kunstbeoefening door mensen met een handicap, in het reguliere en specifieke circuit.

1.3 Kennisuitwisseling

Special Arts wil een doorgeefluik zijn van expertises en ervaringen door middel van een digitaal discussieplatform. Dit voor alle betrokkenen bij het onderzoek, dus alle ateliers, theatergezelschappen, taalcentra en tevens voor de gesubsidieerde centra voor de kunsten, die een aanbod hebben voor mensen met een handicap. Dit kan door middel van een digitaal platform.

Het digitale platform is onderdeel van de nieuwe website, die Special Arts in 2009 wil ontwikkelen.

1.4 Internationale contacten

De afgelopen jaren is er niet veel geïnvesteerd in internationale contacten. Special Arts is lid van de internationale organisatie VSA Arts in Washington, maar er is voor het laatst in 2004 deelgenomen een activiteit van deze organisatie.¹). Tegelijkertijd zijn er in Europa in de diverse landen ontwikkelingen, vergelijkbaar met Nederland. Dat wil zeggen dat ook daar ateliers en theatergezelschappen voor mensen met een handicap zijn en daar ook een bepaalde mate van professionalisering zal zijn.

In 2009 zal onderzocht worden in hoeverre er in de ons omringende landen, Duitsland, België, Frankrijk, Luxemburg en Engeland, met Special Arts vergelijkbare stichtingen zijn en in hoeverre samenwerking daarmee mogelijk is.

¹ VSA Arts Festival "dare to imaging", waar vijf personen vanuit Nederland onder begeleiding van VSAN aan hebben deelgenomen.

Hoofdstuk 2 - Projecten

Ivo van den Nieuwendijk, *Gedicht*,
Acryl op doek, 100x100 cm
Foto: Gerard van Rossum

Het meerjarenbeleid heeft diverse plannen voor projecten geformuleerd. Eén daarvan is de Special Arts Award (voorheen K4 Award). In het jaarprogramma 2008 werd Het Gedicht genoemd als project.

In 2009 wordt hier verder aan gewerkt, tevens aan andere projecten.

Daarnaast is er vanaf 2008 actief geacquireerd om kleine projecten uit te voeren. Het gaat hierbij veelal om kortdurende tentoonstellingen, die uitgevoerd worden in opdracht van een organisatie, vaak ter opluistering van een congres, jubileum of afscheid.

2.1 Special Arts Award

In 2009 zal de eerste vernieuwde Special Arts Award worden georganiseerd. Enerzijds wordt hiermee voortgebouwd op de traditie van de K4. Met deze Award wordt namelijk een vijfde Award gehouden. Anderzijds wordt er een iets andere koers ingezet doordat:

- Er een andere naam wordt gehanteerd (de hoofdsponsor mag zijn naam verbinden aan de Award)
- De kwaliteitscriteria zijn aangescherpt
- Er een leeftijdsgrens van maximaal 35 jaar wordt gesteld aan de inzenders voor de Award
- Het een driejaarlijkse Award wordt

Er is een concept projectplan geformuleerd in 2008. Tevens is er onderzoek gedaan naar fondsen en een locatie voor de tentoonstelling. Het streven is om de slotmanifestatie, de tentoonstelling, te houden in november 2009. De uiteindelijke datum van start Award en tentoonstelling is afhankelijk van de financiering ervan.

2.2 Het Gedicht

In samenwerking met Cordaan wordt in 2009 vormgegeven aan Het Gedicht. Deze manifestatie is in de afgelopen jaren drie keer vormgegeven door Cordaan Ago en wordt in 2009 onder regie van Special Arts en Cordaan uitgevoerd. Beide organisaties zijn betrokken bij beleid en uitvoering. De slotmanifestatie, namelijk een feestelijke uitreiking van de prijzen en een daaraan gekoppelde tentoonstelling, zal plaatsvinden in december 2009.

Er is een projectplan geformuleerd. Vanaf januari 2009 worden fondsen geworven.

De uiteindelijke datum van start Het Gedicht is afhankelijk van de financiering ervan.

2.3 Kunst ontmoet Kunst

Special Arts bestaat in 2009 jaar. Dit omdat één van de rechtsvoorgangers, Very Special Arts Nederland in 1984 is opgericht. Het is het streven om dit te vieren met een tentoonstelling "Kunst ontmoet Kunst". In de tentoonstelling kiezen circa 10 reguliere beeldend kunstenaars kunstwerken van mensen met een handicap. Elke keuze vormt een kleine tentoonstelling binnen een grote jubileumtentoonstelling. Er wordt niet alleen gekozen uit de collectie van de kunstuitleen van Special Arts, maar uit werken van alle kunstenaars waar Special Arts een relatie mee heeft.

De tentoonstelling vindt plaats in 2010, de voorbereiding daarvan zal starten in 2009, o.a. de fondsenwerving.

Hoofdstuk 3 - Kunstuitleen

Rico van Amelsvoort, *Schilderstukken I*,
Olieverf, 34x47 cm
Foto: Gerard van Rossum

Met betrekking tot de kunstuitleen wordt er in 2009 gewerkt aan de volgende zaken.

- In de eerste plaats de groei van het aantal verhuurde werken
- In de tweede plaats de kwaliteit van de collectie
- In de derde plaats het werken aan een betere ontsluiting/zichtbaarheid van de werken
- In de vierde plaats het organiseren van kortdurende tentoonstellingen in opdracht van een klant
- In de vijfde plaats het opbouwen van een eigen collectie door middel van aankopen

3.1 Groei kunstuitleen

In 2008 is de beeldende kunstcollectie uitgegroeid tot 3400 werken van circa 480 kunstenaars. Het aantal verhuurde werken was circa 1250, een daling van circa 50 kunstwerken ten opzichte van 2007.

In 2009 wordt gestreefd naar groei van de uitleen. Deze wordt bereikt door systematisch aandacht te besteden aan acquisitie. Bij het werven van vrijwilligers wordt hier speciaal aandacht aan besteed. Daartoe is een handleiding acquisitie ontwikkeld, die vrijwilligers daarvoor toerust.

Het is het streven om in 2009 een gemiddelde uitleen van 1500 werken te bereiken. Daartoe wordt een plan van aanpak ontwikkeld.

3.2 Kwaliteit van de collectie

De kwaliteit van de collectie wordt vanaf 2009 bewaakt door middel van drie instrumenten:

- De selectiecommissie en de selectiecriteria
- Uitwisseling van ervaringen van de selectiecommissie, met de bedoeling een gezamenlijke lat te ontwikkelen
- Terugsturen werken die niet worden verhuurd

3.2.1 Selectiecommissie

Special Arts heeft een onafhankelijke selectiecommissie, waarvan de werkwijze en de positie vastgelegd zijn in een statuut. Per 1 januari 2009 bestaat de commissie uit tien leden, allen met een kunstachtergrond.

De selectiecommissie oordeelt los van bestuur en directie over de kunstwerken, alvorens ze worden opgenomen in de collectie. Daarmee zorgt zij voor een onafhankelijke kwalitatieve standaard voor het kwaliteitsniveau van de collectie. Ze gebruikt daarvoor de in 2008 vastgestelde criteria als uitgangspunt.

In 2008 zijn de taken van de selectiecommissie uitgebreid in de zin dat de commissie tevens functioneert als kunstcommissie. De kunstcommissie adviseert bij (beeldende kunst) projecten en kan daar tevens een bijdrage aan

leveren, bijvoorbeeld als selectiecommissie bij de Special Arts Award of bij het samenstellen van een collectie voor een tentoonstelling.

3.2.2 Ontwikkelen gezamenlijke lat

De selectiecriteria zullen in 2009 verspreid worden onder de ateliers. De selectiecommissie opereert, wanneer het gaat om atelierbezoek, altijd in tweetallen. Tevens zullen de gekozen werken in de selectiecommissievergaderingen (2x per jaar) worden besproken. Doel hiervan is om te komen tot een gezamenlijke lat en een eenduidige interpretatie van de criteria.

3.2.3 Terugsturen onverhuurde werken

In 2008 is een begin gemaakt met het terugsturen van de kunstwerken die gedurende twee jaar niet verhuurd zijn. Vanaf 2009 worden de werken die niet voldoende verhuurd zijn, systematisch teruggestuurd naar de ateliers/kunstenaars. Bij elk bezoek aan een atelier/kunstenaar door de selectiecommissie wordt geïnventariseerd welke werken terug kunnen.

3.3 Beter ontsluiting en zichtbaarheid van de kunstwerken

De kunstwerken zijn zichtbaar in de kunstuitleen of via de website.

De meeste kunstwerken zijn inmiddels op de website van Special Arts te zien. Maar helaas geldt dat niet voor alle.

In 2009 zullen alle kunstwerken gefotografeerd worden en zo zichtbaar zijn voor het publiek.

Vanwege ruimtegebrek zal een aantal werken niet worden ingelijst. Deze werken kunnen wel worden gezien, maar dan in passe-partout.

Er worden nieuwe kasten gekocht, waardoor de ingelijste werken beter toegankelijk zijn.

3.4 Overige projecten

Regelmatig worden er kleine projecten uitgevoerd in samenwerking met partners uit de zorg, de kunst of anderszins. Deze projecten leveren naamsbekendheid op en enig inkomen.

Het is de bedoeling dat er zoveel mogelijk gehoor wordt gegeven aan de vraag tot samenwerking in projecten. Criteria waaraan moet worden voldaan:

- Het moet naamsbekendheid opleveren voor Special Arts en voor de betreffende doelgroep/kunstdiscipline
- Het moet enige financiële opbrengst opleveren
- Het bureau moet in staat zijn dit uit te voeren.

3.5 Opbouwen van een eigen collectie

In het verleden zijn er, zonder systematiek en doelstelling, af en toe kunstwerken aangekocht uit de collectie van de kunstuitleen. Deze werken hebben dezelfde status als de kunstwerken in consignatie. Ze worden verhuurd als de klant erom vraagt en dienen geen ander doel.

In 2009 wordt gestart met het systematisch opbouwen van een eigen collectie kunstwerken. De aanleiding en het doel daarvan zijn de volgende.

In 2008 hebben de selectiecommissie en het bestuur de discussie gevoerd of de kunstuitleen zich zou moeten profileren als een kunstuitleen van "outsider art" in plaats van een uitleen van kunstwerken gemaakt door mensen met een handicap. Beide gremia voelden niets voor deze koerswijziging. Immers, mensen met een handicap hebben geen platform om hun werken te tonen. Door het focus te richten op outsider art zouden veel kunstenaars met een handicap hun werken niet meer bij Special Arts onder kunnen brengen. Want de categorie outsider art valt niet samen met de doelgroep van Special Arts, namelijk kunstenaars met een handicap.

Tegelijkertijd is er een ontwikkeling gaande in de markt met betrekking tot outsider art. De aandacht daarvoor wordt groter, zowel van de kant van ateliers van zorginstellingen, als van de kant van de reguliere galeries. Het zou jammer zijn als Special Arts, die in haar uitleen ook veel kwalitatief goede kunstwerken van outsiders herbergt, niet aan collectievorming kan doen. Zodat zij zich in de toekomst kan profileren als bezitter van een bijzondere collectie outsider art van kwaliteit en kan concurreren met andere organisaties die ook collectioneren.

De selectiecommissie zal betrokken worden bij de aankopen.
In 2009 is er een klein budget gereserveerd voor aankopen.

Hoofdstuk 4 - Relatiegeschenken en merchandising

Gert Timmer, *Winkelmeisjes*,
Gemengde techniek, 50x65 cm
Foto: Gerard van Rossum

Special Arts heeft circa 100 klanten voor de kunstuitleen. Daarnaast heeft ze contact met circa 100 organisaties, met name in de zorg, die interesse hebben in kunst gemaakt door mensen met een handicap. Al deze relaties zijn potentiële klanten van relatiegeschenken en merchandising.

In 2008 heeft Special Arts zich meer dan daarvoor gericht op relatiegeschenken door klanten zelf een aanbod te doen. Het aanbod gold met name luxe voorwerpen, waarop een kunstwerk uit de collectie van de kunstuitleen van Special Arts was verwerkt. Daarnaast was er het aanbod van kaarten. Dit heeft er toe geleid dat meer klanten gebruik maakten van de diensten van Special Arts.

In 2009 zullen relaties systematischer benaderd worden met het aanbod van relatiegeschenken.

De wijze waarop dit gebeurt, is opgenomen in het communicatieplan.

Het is het streven om in 2009 50% meer inkomsten uit relatiegeschenken en merchandising te halen, dan in 2008 het geval was. Daartoe zal een plan van aanpak worden gemaakt.

Hoofdstuk 5 - Marketing en communicatie

Bardo Zandvoort, *Twee vriendinnen aan het praten*, Acryl, 49x63 cm
Foto: Gerard van Rossum

Tot nu toe is er door Special Arts niet systematisch gecommuniceerd met de buitenwereld. Daarnaast was de buitenwereld onvoldoende gedefinieerd. Tevens was onvoldoende geformuleerd wat nodig is om adequaat te communiceren.

Daarom is er een communicatieplan gemaakt, waarin zowel de groepen waarop Special Arts zich richt, zijn geformuleerd, als de middelen waarmee dat gebeurt. Tevens zijn daarin de relatiegeschenken en merchandising meegenomen. Het communicatieplan is als bijlage opgenomen.

In 2008 was een begin gemaakt met het inventariseren van de benodigde communicatiemiddelen. Dit in de eerste plaats vanwege de nieuwe huisstijl die met de nieuwe organisatie zijn beslag kreeg. Maar vooral ook omdat de huidige communicatiemiddelen uitgeput raakten en onvoldoende waren.

Dat betekent een forse investering in communicatiemiddelen, die niet uit het budget van de staande organisatie kunnen worden betaald, maar via sponsoring. In het sponsorplan (zie hoofdstuk 6 - organisatie) zijn twee grote aandachtsgebieden opgenomen: promotiemiddelen en digitale communicatie. Het ontwikkelen van een nieuwe website heeft daarbij de grootste prioriteit, maar ook de papieren communicatiemiddelen zijn van groot belang.

In 2009 wil Special Arts in elk geval een nieuwe website lanceren. Tevens moeten er nieuwe folders zijn ontwikkeld. In elk geval:

- Algemene folder Special Arts
- Commerciële folder Special Arts

Hoofdstuk 6 - Organisatie

Ineke Dijkstra, *Mensen (paars/wit)*,
Plakkaatverf, 65x50 cm
Foto: Gerard van Rossum

In dit hoofdstuk wordt informatie gegeven over de bestuurlijke organisatie en de werkorganisatie. Bij de bestuursorganisatie werken we de portefeuillevordering en de wijze van betrokkenheid van het bestuur bij de werkorganisatie uit. Tevens wordt de volgorde van aftreden uiteengezet.

Daarnaast geven we aan hoe we de betrokkenheid van een grotere kring bestuurlijk werkzame personen uit zowel de kunst als de zorg willen borgen.

Bij de werkorganisatie geven we aan hoe we vanuit een basisbezetting toewerken naar een stabiele staande organisatie en een daarbij horende projectorganisatie. We geven daar ook aan hoe we de verhouding tussen de staande organisatie en de projectorganisatie zien. Natuurlijk schenken we speciale aandacht aan de wijze waarop de vrijwilligers een blijvend aandeel aan het werk van onze organisatie geven. Aan het slot van dit onderdeel besteden we aandacht aan de huisvesting.

Aan de financiën hebben we een apart hoofdstuk gewijd.

6.1 Bestuurlijke organisatie

Het bestuur heeft gekozen voor een model tussen het zijn van een uitvoerend bestuur en een raad van toezicht. Het primaat voor de uitvoering van het jaarprogramma ligt bij de directeur en zijn werkorganisatie. Op advies en initiatief van de directeur kunnen (bestuurlijke) commissies of werkgroepen gevormd worden.

In 2008 is een rooster van aftreden gemaakt, op grond van de statuten.

Het bestuur telt maximaal negen personen, per ingang van 1 januari 2009 bestaat het bestuur uit 8 personen. In 2008 is een portefeuillevordering gemaakt, gebaseerd op deskundigheid en het beschikken over bestuurlijke netwerken. Als volgt:

- Voorzitter – extern netwerk en representatie
- Vice-voorzitter – interne organisatie (bedrijfsvoering) en ondersteuning voorzitter in extern netwerk; huisvesting
- Secretaris – statutaire zaken, verslaglegging volgen, volgen stand van zaken jaarprogramma
- Penningmeester – financiële zaken en financiële verantwoording; fiscale zaken, Anbi
- Lid – werkgeverszaken en organisatievraagstukken
- Lid – kunstbeleid, onderzoek
- Lid – internationale aangelegenheden
- Lid – marketing en communicatie
- Lid – acquisitie en fondsenwerving

De directeur kan op grond van de portefeuillevordering ook individueel een beroep doen op bestuursleden om hen informatie te geven of van advies te dienen.

6.2 Werkorganisatie

Bij de werkorganisatie beschrijven we:

- De personeelsbezetting
- Reorganisatie
- De samenhang tussen de basisorganisatie, de projecten en de uit dit plan voortvloeiende activiteiten
- De positie van vrijwilligers
- De huisvesting

6.2.1 Personeelsbezetting

In 2009 zal de beoogde bezetting van het bureau zijn:

- Bureausecretaris, 1fte (reeds in dienst)
- Directeur voor 32 uur (idem)
- Zo mogelijk, afhankelijk van de financiële situatie, een medewerker marketing en communicatie (0.6 fte).
- Zo mogelijk, afhankelijk van de financiële situatie, een secretariael/administratief medewerker (0.4 fte)

De realisatie van deze bezetting is afhankelijk van de inspanningen om voldoende structurele financiële middelen te genereren. Aanstelling van nieuwe functionarissen zal steeds voor een jaar zijn. Bij goed functioneren en een voldoende basisfinanciering van de organisatie zal aanstelling voor onbepaalde tijd daarop volgen.

6.2.2 Reorganisatie

In 2008 is een start gemaakt met het reorganiseren van het bureau.

- De werkprocessen zijn (voor een deel) onderzocht en op grond daarvan op papier vastgelegd en/of bijgesteld
- De taken van bureausecretaris en vrijwilligers zijn ge(-her)formuleerd
- De digitale en papieren administratie zijn voor een deel opgeschoond en verbeterd qua logistiek
- Er is een systeem van functioneringsgesprekken opgezet, ook voor vrijwilligers, die langdurig in dienst zijn

Deze reorganisatie moet in de loop van 2009 zijn afgerond.

6.2.3 Samenhang staande organisatie en projecten

Onder staande organisatie verstaan we die activiteiten die voortvloeien uit enerzijds het promoten van onze doelstelling (marketing en communicatie), anderzijds het promoten van de kunstwerken van mensen met een handicap door middel van de kunstuitlen.

Het uitvoeren van de activiteiten van de staande organisatie gebeurt door de basisbezetting, de directeur, de bureausecretaris en de vrijwilligers.

Het uitvoeren van de activiteiten van projecten en onderzoek gebeurt deels door de basisbezetting, inclusief de vrijwilligers, deels door projectmedewerkers, die door middel van een tijdelijk contract worden aangesteld. De kosten van de projectmedewerkers moeten worden gefinancierd door externe geldstromen. Zo ontstaat een flexibele organisatie die in staat is een gestage groei te realiseren zonder extreem kwetsbaar te worden.

In 2008 is een start gemaakt met een aantal projecten en het onderzoek Kunst Inclusief. Daartoe is/wordt per project een projectplan en/of een plan van aanpak geformuleerd. Hierna volgt de fase van het zoeken naar financiering. Vervolgens zal, indien het plan dat vereist, geworven worden voor een tijdelijke projectmedewerker. Aanstelling volgt voor de duur van het project.

6.2.4 Vrijwilligers

Vrijwilligers vormen een onlosmakelijk onderdeel van de werkorganisatie van Special Arts en zijn onmisbaar voor het uitvoeren van de activiteiten. Per 1 januari 2009 zijn er circa 30 vrijwilligers actief (inclusief bestuur).

De vrijwilligers zijn in te delen op grond van hun kwaliteiten en hun taken. Er zijn inhoudelijk deskundige vrijwilligers en vrijwilligers met organisatorische kwaliteiten.

Tevens zijn ze te verdelen op grond van hun werkzaamheden buiten Special Arts. Enerzijds zijn er mensen die daarnaast een betaalde baan hebben, anderzijds postactieven. Met name voor de taken van het bureau melden zich vrijwilligers met een arbeidshandicap, deels i.v.m. reïntegratie, deels als een zinvolle tijdsbesteding.

Zowel de postactieven, als de mensen met een betaalde baan, als diegenen die vanuit een arbeidshandicap bij Special Arts werken, zijn welkom en leveren een geweldige bijdrage aan het uitvoeren van de activiteiten.

De vrijwilligers verrichten de volgende taken:

Inhoudelijk deskundige vrijwilligers:

- Leden van de selectiecommissie; alle of kunstenaar of kunsthistoricus. Ze zijn onafhankelijk van het veld, dus hebben geen relatie met ateliers of individuele kunstenaars. Momenteel bestaat de selectiecommissie uit 10 leden. Ze komen twee maal per jaar bijeen voor inhoudelijke afstemming en selecteren de kunstwerken in tweetallen in de ateliers.
- Redactieleden van (p)art zijn zoveel mogelijk inhoudelijk deskundig. Er zijn momenteel acht redactieleden, die werken onder aansturing van de eindredacteur.

Het streven is om in 2009 minimaal twee inhoudelijk deskundigen ten behoeve van (p)art aan te trekken. Een met de deskundigheid m.b.t. theater/poëzie en

een met de deskundigheid m.b.t. beeldende kunst. Tevens wordt gezocht naar een andere eindredacteur.

Organisatorisch deskundige vrijwilligers:

- Leden van het bestuur zijn uiteraard ook vrijwilligers.
- Daarnaast zijn er bureauvrijwilligers. Er zijn per 1 januari 2009 zeven bureauvrijwilligers. Hun taken zijn:
 - Voeren van de kunstuitleenadministratie en selecteren van kunstwerken voor de klanten kunstuitleen
 - Vervoeren van de kunstwerken en inrichten bij klanten kunstuitleen
 - Organiseren en uitvoeren van kleine projecten/exposities
 - Opmaak (p)art
 - Ontwikkelen relatiegeschenken
 - Acquisitie
 - In- en uitlijsten kunstwerken

In de loop van 2008 is een flink aantal vrijwilligers geworven. Een deel van hen is echter ook al weer uitgestroomd naar een betaalde baan.

In de loop van 2008 zijn met een aantal bureauvrijwilligers gesprekken gevoerd over de wijze waarop ze hun taken vervullen.

In verband met de continuïteit en de kwaliteit van het werken met vrijwilligers wordt in 2009 een vrijwilligersbeleid geformuleerd, waarin de randvoorwaarden, waaronder de vrijwilligers hun taken vervullen, is vastgelegd. Daarin wordt tevens geformuleerd hoe de continuïteit van het werken met vrijwilligers wordt gewaarborgd, dus de wijze waarop Special Arts vrijwilligers zal blijven werven.

6.2.5 Huisvesting

Special Arts is gevestigd in een pand van de Basis in de bossen bij Doorn. Het pand is een verbouwde woning voor oorlogsgetroffenen. Het voldoet voor wat betreft de indeling en ligging niet aan de eisen van een representatieve huisvesting. Tevens is de ruimte te beperkt voor het goed onderbrengen van de kunstwerken. De ruimte is dermate klein dat de kunstwerken van de uitleen voor het publiek nauwelijks te bekijken zijn.

De Basis heeft in 2008 te kennen gegeven dat ze alle gebouwen op het terrein, inclusief de woning van Special Arts, wil renoveren. Alle bestaande bouw wordt gesloopt en er komen nieuwe woningen en bedrijfsruimten. Daarbij is Special Arts de mogelijkheid aangeboden om in de nieuwe situatie opnieuw een ruimte te huren.

Dima, *Geel, oranje, paars huizen*,
Acryl, 65x50 cm
Foto: Gerard van Rossum

Desalniettemin is het streven om in 2009 actief te onderzoeken of een andere locatie haalbaar is, met name in het centrum van een stad. De redenen hiervoor zijn:

- Grotere zichtbaarheid van (de doelstelling van) Special Arts
- Grotere zichtbaarheid van de kunstuitelen en daarmee van de kunstwerken van mensen met een handicap
- Betere mogelijkheden voor het zelf tonen van exposities
- Betere samenwerkingsmogelijkheden met organisaties en bedrijven
- Meer contact met potentiële vrijwilligers

Bij het onderzoeken van de mogelijkheden voor andere huisvesting moet zeker ook worden gezocht naar fondsen die Special Arts willen ondersteunen bij verhuizing en inrichting.

Hoofdstuk 7 - Financiën

Heinze van Dijken, *Aantal bouwaanvragen sterk gestegen*, Plakkaatverf, 70x50 cm

Foto: Gerard van Rossum

Eenzijds gaat het om financiering van de staande organisatie, dat wil zeggen de kunstuitleen, de communicatie en de organisatie zelf. Anderzijds om financiering van onderzoek en projecten.

7.1 Financiering staande organisatie

De staande organisatie werd in 2008 voor circa 75% bekostigd met de opbrengsten van de kunstuitleen en de relatiegeschenken/merchandising en door het uitvoeren van kleine projecten in opdracht van andere organisaties. Daarnaast zijn er de bijdragen van donateurs, die Special Arts materieel steunen. Tevens kreeg Special Arts een flink bedrag door middel van een legaat.

Het streven is om de staande organisatie in 2009 opnieuw voor 75% te bekostigen door inkomsten uit kunstuitleen en relatiegeschenken. Dit is een behoorlijk ambitieus streven, gezien het feit dat de uitgaven voor 2009 aanzienlijker zijn. O.a. door de bijdrage vanuit de organisatie zelf aan projecten. Tevens omdat de digitale ondersteuning behoorlijk is uitgebreid.

7.2 Financiering projecten, onderzoek en investeringen

De inkomsten van de kunstuitleen en relatiegeschenken/merchandising zijn niet voldoende om projecten, onderzoek en investeringen te bekostigen. Ten aanzien van investeringen. De (staande) organisatie heeft dringend behoefte aan vernieuwing en uitbreiding van haar communicatiemiddelen. Deze moeten worden bekostigd door fondsen of sponsors. Zie daarvoor het sponsorplan uit de bijlage.

Ook projecten, onderzoek en nieuwe huisvesting zullen door middel van fondsen moeten worden gefinancierd. Een deel van de personeelskosten van de projecten etc. worden door de organisatie zelf gefinancierd.

7.3 Fondsenwerving

In 2008 is een sponsorplan (zie bijlage) gemaakt en is een begin gemaakt bij het zoeken en vinden van fondsen voor projecten en onderzoek. In 2009 zal de fondsenwerving worden voortgezet en uitgebreid door te zoeken naar een fonds die de huisvesting zal willen financieren.

7.4 Erfstellingen en legaten

Special Arts heeft een Anbiverklaring. Mede op grond daarvan is het zinnig om potentiële schenkers te attenderen op Special Arts als bestemming voor een gift, erfstelling of legaat.

De huisbankier van Special Arts, de Rabobank, heeft onze organisatie opgenomen in de lijst van organisaties die gerecommandeerd worden aan private-banking-klienten van de bank voor het doen van giften, erfstellingen en legaten.

In 2009 zullen we bereiken dat we meer bekendheid krijgen bij notarissen, zodat deze onze stichting kunnen recommanderen als potentieel goed doel voor giften, erfstellingen en legaten.

7.5 Donaties

In 2009 zal een begin worden gemaakt bij het actief werven van donateurs als meerjarig financieringsmiddel. Daartoe zal met name contact worden gezocht met patiënten verenigingen en andere belangenorganisaties.

Het is het streven om het aantal donateurs in 2009 met 25% te vermeerderen.

Hoofdstuk 8 - Jaarplanning 2009

In onderstaand schema zijn alle activiteiten uit de voorgaande hoofdstukken in een tijdbalk gezet.

Activiteit	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	Oktober	November	December
Professionalisering												
Kunst inclusief												
zichtbaarheid voor ateliers												
Zichtbaarheid voor taalcentra												
Initiatieven voor taalwerkplaats												
Zichtbaarheid voor theaters												
Studiedag theater												
Internationale contacten												
Projecten												
Special Arts Award, inclusief fondswerving												
Het Gedicht												
Kunst Ontmoet Kunst												
Kunstuitleen												
Plan van aanpak groei kunstuitleen												
Werving klanten kunstuitleen												
Alle kunstwerken gefotografeerd												
Relatiegeschenken/merchandising												
Plan van aanpak groei relatiegeschenken												
Werving klanten relatiegeschenken												
Marketing en communicatie												
Ontwikkelen folders												
Ontwikkelen website												
Organisatie												
Uitbreiding personeel												
Reorganisatie												
Deskundige redactieleden (p)art												
Ontwikkelen/implementeren vrijwilligersbeleid												
Huisvesting												
Financiën												
Fondswerving												
Promotie erfstellingen en legaten bij notarissen												
Werven donateurs												

Stichting Special Arts Nederland

Special Arts

Postbus 125, 3940 AC Doorn

bezoekadres: Stamerweg 22

Telefoon: 0343 420444

E-mail: info@specialarts.nl

www.specialarts.nl